

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

29 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în următoarea componență:

Președinte:

Iurie Diaconu

Judecători:

Liliana Catan

Ion Guzun

a examinat admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulieta, inculpatul și avocatul acestuia, Russu Vitalie, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Criuleni, sediul Central din 03 august 2018 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 ianuarie 2019, în cauza penală în privința lui

Sakhaidak Yurii xxxx

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 01.11.2017 - 03.08.2018;

Instanța de apel: 24.08.2018 - 30.01.2019;

Instanța de recurs: 22.04.2019 - 29.05.2019,

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Criuleni, sediul Central, din 03 august 2018, Sakhaidak Yurii a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 172 alin.(3) lit.a) Cod penal la 5 (cinci) ani și 6 (șase) luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Solicitarea procurorului privind încasarea de la Sakhaidak Yurii în beneficiul statului a sumei de 11380 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată, s-a respins ca neîntemeiată.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a stabilit că, la 09 august 2017, aproximativ la ora 21:00, Sakhaidak Yurii aflându-se la domiciliul său din s. Pașcani, r-nul Criuleni, intenționat, având scopul satisfacerii poftei sexuale în formă perversă, aplicând constrângerea fizică și psihică față de xxxx, despre care se știa cu certitudine că este minor, pentru a înfrânge rezistența fizică și pentru a face astfel posibil actul sexual, profitând de imposibilitatea acestuia de a se apăra, l-a amenințat cu răfuiala fizică și psihică, după care a întreținut un act sexual forțat în formă perversă contrar voinței lui.

2.1 De către organul de urmărire penală acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 172 alin. (2) lit. b) Cod penal.

3. Nefiind de acord cu sentința în cauză procurorul a declarat apel solicitând casarea acesteia în partea neîncasării cheltuielilor de judecată, pe motiv că instanța neargumentat a respins solicitarea procurorului de a încasa de la inculpat cheltuielile judiciare în sumă de 11 380 lei.

3.1 Apel suplimentar a declarat procurorul, invocând noi temeuri de casare și anume, că prin sentința Sakhaidak Iurii a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.172 alin.(3) lit. a) Cod penal, însă conform actului de învinuire lui i-a fost înaintată învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 172 alin.(2) lit. b) Cod penal.

În descriptivul sentinței instanța a considerat ca fiind dovedită și constatată vinovăția lui Sakhaidak Iurii în comiterea infracțiunii prevăzute de art.172 alin.(2) lit. b) Cod penal și în astfel de circumstanțe, acuzarea a considerat că la examinarea prezentei cauze penale a depășit limitele prevăzute de art. 325 Cod de procedură penală penală, or, a admis o eroare cu privire la calificarea faptei incriminate inculpatului.

3.2 Împotriva sentinței a depus apel și avocatul Russu Vitalie în numele inculpatului, prin care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatul să fie achitat.

În motivarea apelului avocatul a invocat că:

- instanța de judecată a concluzionat că vina inculpatului Sakhaidak Iurii, în comiterea infracțiunii imputate, este dovedită prin probele administrate în cadrul examinării cauzei penale, care au fost prezentate de către acuzatorul de stat, însă acestea au fost administrate eronat și de fapt nu dovedesc vinovăția;

- declarațiile contradictorii a părții vătămate urmează a fi apreciate critic, deoarece partea vătămată suferă de dezabilitate, ceea ce pune la îndoială credibilitatea declarațiilor dânsului;

- în urma efectuării cercetării la fața locului, de către organul de urmărire penală nu a fost depistată nici o urmă de sânge, ceea ce se constată prin raportul de expertiză. Mai mult, nu a fost depistată nici o leziune corporală la partea vătămată și în astfel de situații se denotă faptul că, declarațiile părții vătămate urmează a fi apreciate critic;

- instanța a pus la baza condamnării inculpatului raportului de expertiză din 28.08.2017, pe când aceasta nu dovedește vinovăția.

3.3 Nefiind de acord cu sentința inculpatul a declarat apel, solicitând casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri de achitare, pe motiv că:

- a fost condamnat și privat de libertate fără dovezi veridice, bazându-se doar pe declarațiile părții vătămate, care suferă de handicap;

- sentința se bazează în exclusivitate pe declarațiile părții vătămate, care în nenumărate rânduri și le-a schimbat. Declarațiile sale nu sunt confirmate de probele administrate și anume, expertizei, care nu a stabilit violență.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 ianuarie 2019 au fost admise apelurile declarate, casată parțial sentința instanței de fond, inclusiv din oficiu și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

Sakhaidak Yurii a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 172 alin.(2) lit.b) Cod penal la 5 (cinci) ani 6 (șase) luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În rest, sentința a fost menținută.

4.1. Colegiul penal audiind opiniile participanților la proces, cercetând materialele cauzei penale în raport cu argumentele invocate, a considerat apelurile declarate parțial întemeiate și pasibile de a fi admise, cu casarea parțială, inclusiv din oficiu, în baza art.409 alin.(2) Cod de procedură penală, a sentinței în latura penală și pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

Astfel, Colegiul a stabilit că, la 09 august 2017, aproximativ la ora 21:00, Sakhaidak Yurii aflându-se la domiciliul său din s. Pașcani, r-nul Criuleni, intenționat, având scopul satisfacerii poftelor sexuale în formă perversă, aplicând constrângerea fizică și psihică față de xxxx, despre care se știa cu certitudine că este minor, pentru a înfrânge rezistența fizică și pentru a face astfel posibil actul sexual, profitând de imposibilitatea acestuia de a se apăra, l-a amenințat cu răfuiala fizică și psihică, după care a întreținut un act sexual forțat în formă orală și anală contrar voinței lui.

În această ordine de idei, instanța de fond a stabilit în mod corect situația de fapt și vinovăția inculpatului, care a fost dovedită cu certitudine și fără echivoc, dând faptei săvârșite încadrarea juridică corespunzătoare materialului probator administrat, însă în dispozitiv a indicat eronat că Sakhaidak Yurii a comis infracțiunea prevăzută de art. 172 alin.(3) lit. a) Cod penal, omițând calificarea acțiunilor inculpatului în baza art. 172 alin.(2) lit.b) Cod penal, astfel se impune soluția de casare parțială a sentinței emise de instanța de fond la 03 august 2018, inclusiv din oficiu, în baza art. 409 alin.(2) Cod de procedură penală, în latura penală, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

Deși, inculpatul nu a recunoscut vina, vinovăția acestuia este dovedită pe deplin prin probele administrate în cadrul cercetării judecătorești și verificate în cadrul instanței de apel și anume, declarațiile părții vătămate, a martorilor Josan Larisa, Isaicul Ion, Gațcan Alexandru, a medicilor-legiști Ceban Anatolie, Ionesi Anastasia, precum și prin materialele cauzei administrate la cauza penală.

Argumentul declarat în apel de către avocatul inculpatului, Russu Vitalie și inculpat, privind administrarea eronată a probelor nu a fost reținut de către instanța de apel, deoarece instanța a analizat obiectiv, multi-aspectual totalitatea probelor, care stabilesc fără niciun dubiu vinovăția inculpatului.

De asemenea, Colegiul penal a reținut ca veridice declarațiile părții vătămate minore și nu a fost reținut ca plauzibil nici argumentul invocat de către apelanți, precum că instanța de fond s-a bazat în mod exclusiv pe declarațiile acestuia și urmează a fi apreciate critic, or, potrivit art.24 Cod de procedură penală, părțile participante la judecarea cauzei au drepturi egale, fiind învestite de legea procesuală penală cu posibilități egale pentru susținerea pozițiilor lor. Instanța de judecată pune la baza sentinței numai acele probe la cercetarea cărora părțile au avut acces în egală măsură. Părțile în procesul penal își aleg poziția, modul și mijloacele de susținere a ei de sine stătător, fiind independente de instanță, de alte organe ori persoane. Instanța de judecată acordă ajutor oricărei părți, la solicitarea acesteia, în condițiile prezentului cod, pentru administrarea probelor necesare. Mai mult, partea vătămată și martorii au fost avertizați conform prevederilor art. 312-313 Cod penal, contra semnătură. Astfel, Colegiul penal nu a atestat careva motive întemeiate în vederea aprecierii critice a acestor declarații.

Colegiul verificând ansamblul de probe ce au fost administrate în conformitate cu prevederile de procedură penală, nu a depistat careva încălcări de procedură la acumularea probelor, sau încălcări a drepturilor și intereselor inculpatului, ceea ce denotă faptul că este respins argumentul invocat de către avocat cu privire la faptul că vinovăția lui Sakhaidak Yurii nu a fost stabilită, nu au fost indicate probe pe care s-a bazat instanța de fond.

Nerecunoașterea vinovăției de către inculpat nu echivalează cu achitarea acestuia, odată ce există probe pertinente și concludente care în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor dovedesc vinovăția lui în săvârșirea infracțiunii incriminate.

Având în vedere caracterul scopului corecțional și de reeducare al condamnatului, al restabilirii echității sociale, în rezultatul aplicării pedepsei, apreciind, că inculpatul a comis o infracțiune gravă, prin care a atentat la inviolabilitatea sexuală a unui minor prin acțiuni sexuale perverse, reieșind din limitele pedepsei prevăzute de sancțiunea art. 172 alin.(2) lit.b) Cod penal (închisoare de la 5 la 12 ani), instanța a considerat echitabilă stabilirea față de inculpat a unei pedepse cu închisoarea pe un termen de 5 ani 6 luni, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

Cu referire la apelul declarat de către acuzatorul de stat, Colegiul penal a reținut că sentința instanței de fond a fost contestată și în partea ce ține de încasarea cheltuielilor judiciare în sumă de 11380 lei din contul inculpatului și în acest sens, instanța a reiterat că, instanța de fond just a constatat că acestea sunt cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, cheltuieli ce sunt trecute în contul statului.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs de către procuror, care invocând prevederile art. 427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, solicită

casarea parțială a acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, deoarece soluția instanțelor de fond privind refuzul în încasarea cheltuielilor de judecată contravine normelor procesual penale în vigoare.

5.1 Împotriva deciziei a depus recurs ordinar inculpatul și avocatul său, Russu Vitalie, solicitând casarea acesteia cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel.

În motivarea cererii a invocat că:

- instanțele de fond nu au examinat obiectiv și elucidat pe deplin toate probele pertinente și concludente, care au importanță nemijlocit pentru examinarea obiectivă a cauzei penale, mai mult ca atât, nu au studiat profund esența problemei, aplicând eronat normele materiale și procedurale, iar la adoptarea soluțiilor s-au limitat doar la declarațiile părții vătămate, care conțin un șir de divergențe și care dispune de certificat de dizabilitate mintală;

- pe parcursul judecării cauzei avocatul a solicitat efectuarea unei expertize psihiatrico-psihologică a părții vătămate, pentru confirmarea sau infirmarea percepției situației reale și dacă acesta are discernământ, însă instanțele de judecată au respins demersul, încălcând astfel normele procesual penale;

- aplicarea față de Sakhaidak Yuri a calificării faptelor descrise în rechizitoriu ca infracțiuni, în opinia avocatului, se purcede anume la o aplicare extensivă abuzivă a legii penale în privința persoanei, fără ca acest lucru să fie admisibil prin prisma principiului legalității.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acestea sunt vădit neîntemeiate din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală *instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.*

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.*

Erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

6.1 Referitor la recursul ordinar declarat de procuror, instanța reține că, ca temei de drept pentru casarea deciziei recurate dânsul indică pct. 6) alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, invocând dezacordul cu soluția instanței de apel privind respingerea încasării de la inculpat a cheltuielilor de judecată în mărime de

11380 lei, pentru efectuarea expertizei biologice nr. 294, raportului de expertiză medico-legală nr. 418 și raportului de expertiză medico-legală nr. 417.

Colegiul respinge argumentele procurorului, ca nefondate, deoarece la judecarea cauzei instanța de apel a ținut cont de prevederile art. 229 alin. (1) și (3) Cod de procedură penală, care stipulează că *cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului și instanța poate elibera de aceste cheltuieli, total sau parțial, condamnatul sau persoana care trebuie să suporte cheltuielile judiciare în caz de insolvabilitate a acestora sau dacă plata cheltuielilor judicare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lor.*

Concomitent, soluția instanței de apel este susținută și de prevederile art. 227 alin. (3) Cod de procedură penală, adică cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Colegiul menționează că, cheltuielile judiciare au fost suportate pentru efectuarea expertizei biologice nr. 294, raportului de expertiză medico-legală nr. 418 și raportului de expertiză medico-legală nr. 417, or, art. 143 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, prevede expres că *expertiza se dispune și se efectuează în mod obligatoriu pentru constatarea altor cazuri când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză*, iar alin. (2) art. 143 Cod de procedură penală (în vigoare la momentul efectuării expertizei) stipula că, *plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) se face din contul bugetului de stat.*

Mai mult ca atât, dispozițiile alin. (3), art. 75 al Legii nr. 68 din 14.04.2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, expres stabilește că *„în cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 142 alin. (2) din Codul de procedură penală”*, la caz, ordonatorul expertizei fiind organul de urmărire penală și nu partea apărării, prin urmare, instanța de apel corect a ajuns la concluzia de a nu încasa din contul inculpatului cheltuielile judiciare solicitate de acuzatorul de stat.

În urma celor expuse, Colegiul penal nu a constatat prezența erorii de drept invocată de recurent ce ar fi afectat hotărârea atacată sub aspectele contestate, iar solicitările recurentului nu au suport legal, prin urmare soluția adoptată de către instanța de fond în latura civilă și menținută de către instanța de apel este întemeiată, iar recursul declarat este inadmisibil ca fiind vădit neîntemeiat.

6.2 Referitor la recursul ordinar declarat de inculpat și avocatul său, Colegiul menționează că, potrivit textului acestuia recurenții nu invocă careva temeii din alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, însă din conținutul cererii reiese că dâșii nu sunt de-acord cu modul de apreciere a probelor de către instanțele ierarhic inferioare, ceea ce a dus la constatarea greșită a vinovăției în acțiunile inculpatului.

Reieșind din criticile recurenților reiese că dâșii consideră că nu au fost întrunite elementele infracțiunii incriminate, temei ce se încadrează în pct. 8) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală.

Acest temei este prezent atunci, când instanța ce a judecat cauza a comis în această parte o eroare de drept, cum ar fi situația prin care în hotărârea judecătorească s-a făcut referire la săvârșirea infracțiunii, dar nu au fost stabilite faptele sau împrejurările de fapt care corespund elementelor constitutive ale infracțiunii respective.

Prin urmare, temeiul semnalat în speță, nu este aplicabil în speța examinată din punct de vedere al prezenței erorii de drept, care ar determina necesitatea casării deciziei instanței de apel.

Așadar, acest temei se include în cazurile când nu a fost stabilită fapta care corespunde elementelor constitutive ale infracțiunii, nici mijloacele de probă prin intermediul cărora s-au constatat elementele constitutive, ori când nu au fost stabilite faptele care invocă circumstanțele atenuante și agravante ale infracțiunii.

La caz însă, conținutul probelor și valoarea lor probatorie este analizată detaliat și multi-aspectual în textul deciziei instanței de apel, iar careva temeiuri de a pune la îndoială veridicitatea acestor probe nu s-au stabilit, deoarece ele au fost obținute cu respectarea normelor de procedură penală.

Instanța de recurs relevă, că argumentele recurenților invocate în recursurile ordinare, referitor la nevinovăția inculpatului, au fost obiect de dispută în cadrul instanței de apel, asupra cărora s-a formulat și s-a punctat minuțios și veridic răspunsurile asupra tuturor alegațiilor apelanților, pe care Colegiul le însușește.

Prin urmare, Colegiul penal conchide că situația de fapt a fost just stabilită de către instanța de apel în urma analizei coroborate a întregului ansamblu probator administrat și expus în pct.4.1. a prezentei decizii, încadrarea juridică dată faptelor este corectă și corespunde situației de fapt reținute, corect instanța ajungând la concluzia privind casarea parțială a sentinței, în latura penală a sentinței primei instanțe, oferind în acest sens argumente plauzile.

De asemenea, Colegiul penal menționează că argumentul precum că, *nu au fost întrunite elementele infracțiunii* este neîntemeiat și constituie o interpretare subiectivă a recurenților, or, instanța inferioară corect a conchis că în acțiunile lui Sakhaidak Yuri sunt prezente toate elementele constitutive a infracțiunii prevăzute la art. 172 alin. (2) lit. b) Cod penal, argumente pe care instanța de recurs le acceptă și pentru a evita repetări inutile le însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale în cauza Albert vs. România din 16.02.2010, statuează că art. 6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument, cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

În urma celor expuse, Colegiul penal constată că hotărârea recurată corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală, este întemeiată, iar temeiurile invocate nu persistă în cauză. Argumentele invocate de recurenți nu au suport probatoriu și contravin probelor administrate și prin urmare, prezența circumstanțelor nominalizate permit instanței de recurs să concluzioneze asupra inadmisibilității recursului declarat, pe motiv că acesta este vădit neîntemeiat.

7. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (1) și alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulieta, inculpatul și avocatul acestuia, Russu Vitalie, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 ianuarie 2019, în cauza penală în privința lui *Sakhaidak Yurii*, ca fiind vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 26 iunie 2019.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun